

Naravnina mesečno
25 Din. za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljsko izdaja ce-
lečno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/II

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996. 2994 in 2050

SLOVENEC

Z nedeljsko prilogom »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sarajevo št. 7565,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
pondeljka in dneva po prazniku

Prvi december 1930

Pretekelo je dvanajsto leto, odkar so se trije jugoslovanski rodovi zedinili v skupno neodvisno državo. Ker so bili, eni delj, drugi manj podvraženi tujim narodom, med seboj ločeni in svobode ne vajeni, je čisto naravno, da notranja ureditev in okrepitev te države pomeni dogajanje, ki v enem desetletju ne more biti dovršeno. Tudi ne more tak proces iti v premi črti vedno navzgor, ampak je končni napredek nujno rezultat mnogih kolebanj, zdaj neuspelih, zato posrečenih poizkusov, ne prenehajočega truda in iskanja. Hvala Bogu, da moremo po enem deceniju reči, da kljub marsikateri smoti in padcem ali pa ravno zaradi njih napredujemo in smo se idealu naše enote, sodelovanja in notranjega soglasja znatno približali.

Samo koristiti nam more, če si ob tej slovenski priliki predočimo, kateri je bil poglavni vzrok, da je bil tempo sovraščanja različnih delov našega novega državnega telesa bolj počasen nego se je v prvem času elementarnega navdušenja nad velikim, iz zgodovinske nujnosti porojenim dogodkom pričakovalo. To je bila nesrečna politika izvestnega kroga, ki je hotel brez pomislekov gleda na izbero sredstev vsem vsiliti svoje strankarsko zamenjanje življenjski potrebe e d i n o s t i , sloge, soglasja Jugoslovov z mehanično enakostjo, enoinostjo in enoličnostjo. Že Vuk Karadžičev slovar pove, da srbskohrvatsko »jedinstvo« pomeni točno to, kar slovenski jezik izraža z besedo »edinost«, to je: harmonično sobiranje in sodelovanje različnih delov v življenju spodbavnemu enoto, v kateri raznoličnosti ne ugasnejo, ampak služijo tem bujnejšemu življenju celote. Racionalistična miselnost enega dela našega izobraženstva, ki je v nove čase stopilo z navori osemnajstega stoletja, je s to zamenjavo zagrešila veliko zamudo v poteku našega notranjega zedinjevanja.

Temu se je pridružilo drugo dejstvo: da je bila in je žal tudi te danes prevelika množica onih, ki s svojo majhnostjo teorijo preveč kriteč kontrast k zgodovinsko velikemu času. Deloma je to razumljivo iz preteklosti, ko je podložnost poleg redkih genijev rodiла nešteto čredo nesamoslojnežev, klečelplazcev in opotunistov; deloma pa iz povojne dobe, ki je izrazita doba razpadanja, iz katerega se bo rodilo novo še po zelo temeljnih in bolečih prelomih. Sedanji moment človeške zgodovine je označen po nekakem spiritualističnem fanatizmu na eni in najsirovješem materializmu na drugi strani; po silnih skrajnostih in po kole-

banju enega in istega individua iz najbolj dvignjajočih boljševizma v najbolj mistično reakcionarstvo. Popolnoma analogne pojave smo imeli v 11., 15. in 18. stoletju. V takem okrožju uspevajo najbolj avanturisti, špekulantni in računarji

z vsakokratnim položajem. Da tudi med nami slednje sorte ljudi ni malo, nam potrjuje vsakdanja izkušnja. Da so pa nesamostojni intelektualisti, ki ki vsaki stvari pravijo: da, samo da ostane zdrava njihova koža, samo ovira vsa-

kemu resničnemu napredku, za to ni treba dokaza.

Da v tem času evropskega brezpotja, nejasnosti in občutnega pomanjkanja iz irdnih načel izviročega idealizma nismo še bolj zablodi, se imamo zahvaliti svojem korenenskemu zdravemu jugoslovenskemu narodnemu instinktu. Iz tega zdravega narodnega čustvovanja je potekel tudi manifest našega plemenitega vladarja, ki je hotel naš pogled digniti iz vsakdanosti nesoglasij in sporov, ki so jih južni Slovani podedovali od preteklosti. Danes smo v momentu, ko se imajo blagodejni učinki velikopotezne iniciative našega kralja izdejstevati na vseh poljih našega javnega življenja in ko ima zajeti zamisel složnega sočivljene Jugoslovanov v eni nacionalni državi v aktivnem sestavljanju vse sloje prebivalstva in vsakega količajem zavednega državljanja.

Da se bo v polnosti uresničilo, da nas k temu kliče glas naše pristne narodne duše, da to od nas terja naša bodočnost, nihče ne dvomi. Treba je samo, da se to delo izvrši čim korenitejše, da ne bo na njem nobenega videza, ampak sama resnica, da bodo njegovi sadovi dozoreli čim preje. Neobhodni pogoj za to je, da najde velika misel vrednih sodelavcev v nas samih. Naša notranja edinost morebiti le plod slobodnega sodelovanja, samohotenja in resnično sprejetih velikih vzpodbud, katerim moramo sami dati naši biti odgovarjajoč obliko. To pa moreje samo pravi možje, etično dozoreli državljanji, ki samostojno misljijo, ki se čutijo za usodo skupnosti sosedov in za svoj patriotizem ne rabijo nobenega plačila. Za tako zdravo skupnost človeka, ki zna samó kritiki hrbel, pa je duševno popolnoma sterilen, ni nič menj škodljiv kot oni, ki samó kljubuje, ne da bi znal sam kaj ustvarjati.

Nam in vsemu krščanskemu kulturnemu človeštvu se naglih korakov bližajo usodni, odločajoči časi, ki nas morajo najti pripravljene. Začo nam v našem narodnem življenju ni dovoljena tista brezkrbno, lahkomislenost in pasivnost, ki je lastnost hlapčevstva vajenih, ne pa za svobodo rojenih ljudi. Le notranje slobodni, pokončni može morejo koristiti skupnosti, h kateri doprinosa svoje misli, svoje pobude, etične vrednote svojega rodu in značaja. Da bi velike ideje kraljevega manifesta po dvanajstih letih našega osvobожenja in zedinjenja naše čedalje več takih sodelavcev in sotorcev, je tako naša prisrčna želja kakor trdno in radostno pričakovanje.

Napredovanja pri banski upravi

Belgrad, 29. nov. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja na predlog predsednika ministrskega sveta in ministra notranjih zadev po postavljeni pri banski upravi dravske banovine za načelnika upravnega oddelka banske uprave v 3a-I dr. Leon Stare; za policijskega svetnika uprave policije v Ljubljani v 4-I Viktor Kokalj; za policijskega svetnika uprave policije v Ljubljani v 4-I Avgust Del Line; za banskega svetnika pri banski upravi dravske banovine v 5-1 dr. L. Bogataj; za tajnika okrajnega načelnika Radovljice v 5-1 dr. Janko Vidic; za okrajnega podčelnika Murska Sobota v 5-1 dr. Franje Kratin; za tajnika banske uprave dravske banovine v 6-1 Ivan Legat.

Napredovanja profesorjev

Belgrad, 29. nov. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja na predlog ministra prosvete in v soglasju s predsednikom ministrskega sveta so povisani tudi profesorji: v 1-3 iz 1-4a Ljudevit Vazzar na moškem učiteljicu v Ljubljani in dr. Josip Demšar na moškem učiteljicu v Ljubljani; v 1-6 iz 1-7 Albin Zalaznik na I. drž. gimnaziji v Ljubljani in dr. Franze Sušnik na realni gimnaziji v Mariboru.

Nastavitev upravnega pisarniškega uradništva

Belgrad, 29. nov. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja na predlog predsednika ministrskega sveta in ministra notranjih zadev so postavljeni za upravnega pisarniškega ravnatelja v 1-III Štefan Kratochvil; za upravnega pisarniškega uradnika okrožja Kočevje v 1-III Viktor Erkel; za upravnega pisarniškega uradnika okrožnega načelnika Celje v 1-III F. Kocjan; za upravnega pisarniškega uradnika v 1-III okrožja Celje Josip Zadnikar; za upravnega pisarniškega uradnika načelnika Litija v 1-III Franc Plenčar; za upravnega pisarniškega uradnika okrožja Maribor levi breg v 1-III Albert Kropel.

Izjave ministra za soc. politiko

Mostar, 29. nov. p. Danes se je mudil v Mostarju minister za socialno politiko in narodno zdravje Preka. Sprejel je časnikarje in jim izjavil: Moja pot je čisto zasebnega značaja in nimeni o tej poti nikogar obvestil. Davi sem imel konferenco s svojimi prijatelji. Minister je izjavil, da je popolnoma dokončan zakon o socialnem zavarovanju, ki ga je predložil ministrskemu svetu. Razen tega se intenzivno dela na zakonu o naseljevanju in izseljevanju.

Marinković o balkanski zvezi

„Balkanski narodi bi se lahko sporazumeli, da ne bi bilo izvenbalkanskih činiteljev“

Varšava, 29. nov. ž. »Slovo Polskie« in »Dzienik Poznanskie« prinašata iz avto jugoslovanskega znanjega ministra dr. Vojo Marinkovića o vprašanju balkanske unije. Urednika teh listov sta stavila dr. Vojo Marinković več vprašanji o potrebi Balkanske unije. Dr. Marinković je v odgovorih na ta vprašanja naglasil, da ni treba tako misliti na izgrajeno obliko unije. Dovolj bi bilo, da se med balkanski narodi vzpostavi vsaj taki odnos, kakor vladajo med Škandinavskimi narodi, ali kakršni vladajo med Jugoslavijo in Grčijo.

Na vprašanje, kake zaprte obstajajo na tej poti, je dr. Marinković odgovoril: Materielle zaprte ne obstajajo. Glavne zaprte so v psihologiji naroda v tem, ker obstoja med balkanskimi narodi zelo različne struje. Kako vlogo bi pri tem igral manjšinski vprašanje, če ne bi igral svoje vlogo že omenjeni moment psihološke narave in reševanje manjšinskega vprašanja, kakor vsakega drugega vprašanja? Vsa ta vprašanja so pretveza, ki se uporabljajo, da ne bi bilo načelno potreba nastopiti proti uniji z ozirom na to, da pri vseh balkanskih narodih obstajajo močne struje, ki iskreno to unijo želijo.

Glede bližanja balkanskih narodov bi imela mednarodna politika to korist, da bi Balkan bil vsaj depolitiziran. Nihče se ne bi več zmenil za razmere med balkanskimi narodi, ker ne bi obstojala bojazen, da bi prišlo do motenja miru. Mi sedaj ne zanimamo se za razmerje med Italijo in Portugalsko, med Švedsko in Norveško. Do sedaj so bili balkanski narodi najmanj kriji za to reputacijo, ki jo ima Balkan. Da ni bilo drugih činiteljev, ki so imeli interes na Balkanu, bi balkanski narodi nikdar ne ogrožali evropskega miru. Oni so za to preveč slabi. Balkanski narodi čutijo potrebo, sodelovati z vsemi drugimi državami, v prvi vrsti sosedji.

Na vprašanje, kakšne bili bili ekonomski posledice unije, je odgovoril: V okviru kratkega razgovora se ne morejo razložiti vse gospodarske posledice take rešitve. Vsekakor je istorno, da bi bile te posledice zelo koristne za Balkan in za druge države, ki žive z njim v gospodarskih odnosih.

Na vprašanje, kakšne zveze obstajajo med panbalkansko unijo in Panevropo, je odgovoril:

»Težnja za bližnjim sodelovanjem z nekaterimi balkanskimi narodi ima svoj izvor v isti ideji, iz katere izhaja težnja za ustvaritev panevropske unije. Težnje se med sabo spopolnjujejo.«

Odstop Vaugoinove vlade

Krščanski socialec dr. Ender sestavi novo vlado

Dunaj, 29. nov. kk. Pričakovani odstop Vaugoinove vlade se je izvršil danes dopoldne. Zvezni predsednik Miklas je staro vlogo poveiral, da vodi začasno vladne posle dalje do sestave novega kabineta. Kakor se čuje v ponovnih krogih, ima sedaj največ izgleda za to, da bo pozvan za sestavo novega kabineta, krščanski socialni deželni glavar v Vorarlbergu dr. Ender.

Dr. Enderja so brzojavno pozvali na Dunaj, kamor bo došpel jutri dopoldne. Čuje se, da je dr. Ender prevzel sestavo novega kabineta samo s pogojem, če se mu bo na seji krščanske socialne frakcije, ki je tudi sklepana za jutri, dala od stranke obveza obljuba, da se bo desničarski kurz polnopoma spremenil. To mora tem bolj zahtevati, ker se bo mogla njegova nova vlada opirati samo na večino skupno 85 glasov v narodnem svetu ter je treba zato preprečiti posebne akcije desnega krila krščanskih socialev, ker bi utegnili biti

pri posebnih prilikah potreben za skupno sodelovanje tudi socialni demokrati.

Meročajni zastopniki krščanske socialne stranke in Schobrovec bloka so se sestali danes na razgovor, na katerem so v glavnih oborisih določili bodoči koalicijski program. V ospredju tega programa bodo gospodarska vprašanja, vendar ni še prišlo do končnih medsebojnih obvez, da skupini ne prejudicirata političnim in gospodarskim načrtom designiranega zveznega kancelerja dr. Enderja.

Odstop vlade so dunajski listi objavili s posebnimi izdajami in je povzročil ogromno pozornost, dasi se je splošno pričakovali. V eni izmed posebnih izdaj je že objavljena izjava odstopivšega zveznega kancelerja Vaugoina, ki izjavlja: »V svojih pogajanjih smo napredovali že tako, da je treba načeti samo se osebna vprašanja. Da se omogoči zveznemu predsedniku v tem stadiju razčlenje situacije, smo sklenili v ministrskem svetu, da vložimo de-

Dolga posvetovanja Ruždi beja

Rim, 29. nov. ž. Turški zun. ministr Tevfik Ruždi bej zvečer odpotoval iz Rima. V teku današnjega dne je imel tri konference z zunanjim ministrom Grandijem. Ruždi bej se ne bo podal v Atena, ker bo pozneje prišel skupaj s predsednikom vlade Izmet pašo posebej v Atena.

Milan, 29. nov. kk. Turški zun. min. Ruždi bej načela v intervju objavljenem v »Popolu d'Italia«, visoko vrednost medsebojnega prijateljstva med Italijo, Turčijo in Grčijo za utrditev položaja in varnosti na vzhodnem Sredozemskem morju. Vendar pa se ne more govoriti o trozvezni teh držav. Italijansko-turško prijateljstvo je, kolikor je še mlado, sijajo prestalo vse mednarodne preizkušnje in se utrdilo, ker je obema državama prestano donašalo nadaljnje koristi.

Odstop poljske vlade

Varšava, 29. nov. AA. Poljski premijer maršal Piłsudski je iz zdravstvenih ozirov predal ostavko. Ostavko je podala tudi celokupna vlada.

Varšava, 29. nov. kk. Še preden je Piłsudski podal formalno demisijo kot ministrski predsednik, je že sedaj odložil svoja mandata v sejmu in se načelu. Kakor se čuje z zanesljive strani, hoče maršal po nasvetu zdravnikov v bližnjem času nastopiti večmesečni dopust, ki ga hoče preživeti na

Pogajanja med Češkoslovaško in Madžarsko

Zeneva, 29. nov. kk. Češkoslovaška-madžarska trgovinska pogajanja v Zenevi so se prekinila, ker bosta običe delegacije danes ali jutri zjutraj zapustili Zenevo. Pogajanja se bodo nadaljevala v Pragi, datum pa se ni določen. Na obeh straneh so prepričani, da ne bo prišlo do carinske vojne, celo, če bi pogajanja v Pragi ne bila končana do srede decembra. Potem bi se našel modus vivendi s tem, da bi se z nekatrimi modifikacijami podaljšalo sedanje stanje.

Seja VZS

Belgrad, 29. nov. l. Včeraj in danes so bile VZS. Obravnaval se je včeraj zakonski predlog o Srednji tehnični šoli in o obrtnih strokovnih šolah. Sejam so prisostvovali referent prosvetnega ministristva šef dr. Stojanović, referent gradbenega ministristva inžektor Mašlač in referent pravosodnega ministristva Bogdanović. Danes je bil na dnevnem redu pravnik iz resora ministrstva socialne politike. Obema sejama je prisostvoval podpredsednik Ivan Hribar.

misijsko. Glede naslednika še ni prišlo do nobene odločitve. O tem se bo najbrže sklepalo jutri na seji velikega kluba krščanske socialne stranke.

Današnja evangeljska misel

In znamenja bodo na solncu in luni in zvezdah. Takrat se bo prikazalo znamenje Sinu človekovega na nebu in takrat se bodo jokali vsi rodovi na zemlji: in videli bodo Sinu človekovega priti na oblakih neba, z veliko močjo in slavo. — Ko se bo pa to začelo goditi, se ozrite kvišku in dvignite glave; zakaj vase odrešenje se približuje. Nebo in zemlja hesta prešla, moje besede ne bodo nikdar preše.« (Lk 21, Mt 24, Mk 13.)

Zemlja se bo morala spremeniti, da bo zavladal Kristus. Na razvalinah vsega, kar je minljivega, bo praznoval svoje večne triumfe. In tedaj šele se bo Sin človekov pokazal v vsej božanski veličini. Kristus vira svojim zvestimi zaupanja. Videli ga bodo v moči, v svetlosti, k ujmu pride kot gospodar vesoljstva. Glasovi, ki mu nasprotujejo, bodo tedaj utihnili. Vsi bodo okusili njegovo pravičnost, a tudi njegovo nekončno ljubezen.

Kristus je prišel na svet, da prinese luč. Ta luč more svetiti in bo svetila. Pravica mora zmagati in bo zmagala. Kristus mora vladati in bo vladal na vse vike. Zato upaplo povabilo: dvignite glave!

Igor z ognjem

Ze včerajšnje naše poročilo iz Kovna pove, kaj je pravo ozadje na novejšega procesa proti zločincem v Rusiji. Pripravlja se nov velik zločin v Moskvi. Ker se kruti diktaturi Stalina in sodrugov v GPU ni posrečilo spraviti toliko denarja skupaj, kolikor ga rabijo za razdiralno delo v Rusiji in inozemsko propagando in ker se krjava komunistična diktatura ne more drugače držati, kot z lažmi in potvarami, so mogotci v Kremlju sedaj po umorih. Strah pred rastoco opozicijo in misel na maščevanje zatiranih kmečkih mas jih žene, da v zadnjem letu kar naprej odkrivajo zarotnikov protobiljeviškega režima, kih jih ubijajo, da bi tako zekrili lastno krivdo na gospodarskem polomu.

To pot stoji osem profesorjev in tehnikov pred sovjetskim sodiščem. Kaj jim očitajo? Da so se zatrolili proti petletnemu gospodarskemu načrtu, da so sabotirali železnice, netili upore v rdeči armadi, pripravljali revolucije in padec sovjетov s pomočjo inozemstva, da so bili v tajnih zvezah s francoskim in angleškim generalnim štabom ter imeli protidržavne zvezze s Prago, Bukarešto, Varšavo in balkanskimi državami. Obtožnica tudi pripoveduje, da so bili obtoženci tudi v korespondenci meseca oktobra 1928 z znanim emigrantom Riaščinskym in Višnegradskim in to še celo leta 1930. V resnicu pa je prvi umrl za jetiko 19. julija 1924 in drugi je pokopan od maja 1925 dalje na pokopališču Pere Lachaise v Parizu. A za sovjetsko moralno ni to nikak zadrežek, da ne bi privela k »procesu 1500 delavcev in svojih tovaren, da pričajo proti zločincem, v glavnem pa, da ključajo kot zglas proletarijata smrt na zvelejzajalcev.

Vse te stvari so znane prav vsemu svetu. Vsa Evropa ve, kako sovjeti starim zlothom pridevajo nove zločine. Pričakovati bi bilo, da bo Evropa, tista Evropa, ki se je nekoč pomašala s svojim kriščanstvom, imela toliko moralnega čuta, da že že ne bo nastopila proti krvavemu in zločinskemu režimu, se vsaj varovala in ne bo imela z njim nobenih stikov, dokler trajajo v Rusiji take razmere. A nič podobnega se ne zgodi. Nasprotno. Nekateri vlade kar tekmujejo, kako bi navezale čim prej in čim boljše odnose s sovjeti.

Zadnji zogled za to je fašistična Italija. Italijansko časopisje se je po sklenjenem konkordatu z Vatikanom kar rado pobahalo s katolicizmom fašizma, kadar je to kazalo. To pa ni čisto nič oviralno g. Grandija, zunanjega ministra, da ne bi hitel v Milan prisrčno pozdraviti svojega kolega, sodruga Litvinova — in če je poročilo »Daily Herald« resnično, je Litvinov nesel z Milana s seboj v Moskvo predlog italijanske vlade, da se med obe ma državama sklene prijateljska in zvezna pogodba. Fašistično Italijo in sovjetsko Rusijo od poletja dalje že itak druži trgovinska pogodba. Sploh so medsebojno razmire zelo prisrčne, kar je nedavno pokazal obisk sovjetske pomorske misije v italijanskih vodah in pa tesno diplomatsko sodelovanje italijanske in sovjetske delegacije v Ženevi.

Ostala Evropa se radi tega ne razburja veliko. Anglija ima tudi trgovinsko pogodbo s sovjeti, Nemčija ima pa sploh redne diplomatične odnose z Moskvo. In to kljub temu, da je vsem znano, da so sovjeti največji sovražniki vsaki nekomunistični državi in da njihova internacionala trajno dela na osvojitev Evrope.

Samo enkrat se je zganila na kapitalizmu in ostarelosti propadajoča Evropa: to je bilo zadnjič, ko so sovjeti pričeli z dumpingom. Samo tedaj se je zganil kapital, ker se je zbal za svoje profite. A samo tedaj, ko si je internacionala za brezbojno postavila v Berlinu svoj sedež, je Nemčija ostala mirna, čeprav je vse širokopotezno podjetje finančirano z ruskimi rubli. Ko so se v Londonu in Parizu snovale podružnice te brezbojne organizacije — ali se je kdo zganil? In ko je lansko leto sv. oče v znanem protestu proti preganjanju russkih kristjanov izrazil željo, da naj Evropa ne podpira tdiplomatičnimi vezmi s takim režimom njegovega obstanka — ali se je kaj storilo? Nič. Evropskim državnikom je malo mar, ako boljševizem širi brezbojnost in sovraštvo do vsega krščanskega, kar je Evropo napravilo nekoč veliko in močno — zaskrbelo jih je še te dan, ko so se zamajali profiti velekapitala...

Sedaj je rusko žito prodano in reke bodo zarezane, da ne bo mogoče izvazati lesa. Evropa se bo zopet oddahnila in mirno zadremala. V zatisu pa bo naprej zorela njena usoda, kajti Evropa ni več krščanska. Kako v živo resnico je zadel prasič nadškof s svojo proročko besedo: Evropa je zrela za prevar! — Brez Boga mora svet propasti. Kajti, ali se je motil Kristus, ali se pa moti svet.

Lažni proces

Moskva, 29. nov. kk. Po končanem zasiščanju in priznanju osmih obtožencev v industrijskem procesu je začel sedaj z zasiščenjem državni pravnik Krilenko. Najprej bo zasišen glavni obtoženec Ramzin, ki je star 40 let, ki je bil kot študent boljševik, pozneje pa menševik, ter je bil do 1. 1926 v sovjetski službi kot voditelj propagandno-tehničnega instituta. Šele potem je vstopil v protirevolucionarno inženiersko skuočino.

Grozeča kriza v angleških premogovnikih

Generalna stavka premogarjev za enkrat preprečena — Stavka bi bila nepopularna in denarno skoraj nemogoča

London, 29. nov. os. (Izy. »Slov.«) Ozračje po angleških premogovnikih je podobno onemu, v katerem se je začela velikanska stavka premogarjev 1. 1928. Takrat se je prisostvoval usodenemu ponočnemu zborovanju rudarske zveze in glavnega odbora Trade Union. Nepozabljiv je vtič trenotka, ko je v svečani tišini malo čez polno glavnega tajnika Citrine dal povelje za prekinitev dela po premogovnikih. Ponoči so šli telegrami po vsem kraljestvu in drugo jutro je delo počivalo po vseh črnih rovin Velike Britanije. Samo takrat je bilo javno mnenje vsej spočetki naklonjeno rudarjem, kajih upravičene želje je razumelo in odobravalo. Danes je položaj drugi. Tudi Anglija se bori z morilno gospodarsko krizo. To pričajo dolge vrste brezposelnih, ki se den za danem drenajo pred delavskimi borzami in podpornimi blagajnami. Vsak je moral prevzeti nase nekoliko več trpljenja in javnost bi zamerila rudarjem, če bi se v katastrofalnem položaju angleške industrije spustili v kakšne avanturične stavke, ki bi ohromela še oni del industrije, ki še dela. Vrhovno vodstvo rudarske zveze in Trade Unionov to tudi ve, zato nesoglasja, ki so izbruhnila med pokrajinski rudarskimi zvezami in rudarskimi podjetji, tudi niso odobravali od strani centralnega vodstva.

Na drugi strani pa splošna stavka nima nobenega izgleda na uspeh. Zadnja stavka je popolnoma izčrpala stavkin fond, ki je dosegal skorodno eno miljardo dinarjev in katerega bo treba še dolga leta polniti, predno bo saniran.

V angleški premogovni industriji se vršijo velike spremembe. Še ni dolgo tega, kar se je združilo okrog 150 rudarskih podjetij, da tako zmanjšajo pridobitne stroške in torej tudi cene premoga, ki je še vedno predrag za sredovni trg. Sedaj so se podjetja obrnila na rudarsko zvezo s predlogom, da se delovni dan podaljša za pol ure in da se tudi plače za malenkost zni-

žajo. Rudarska zveza je predlog načeloma sicer odklonila, toda prijavila svojo pripravljenost, da se glede delavnika pogaja. Posamezne pokrajinske rudarske zveze so sklenile na podlagi navodil centrale, tako v grofiji Stafford, v grofiji Cumberland in v severnem delu waleskega revirja. Vlada je izdelala nov rudarski zakon, ki upošteva omenjene pravice, ki pa rudarski zvezzi, oziroma odboru delegatov pokrajinskih zvez, daje pravico da odklonijo aplikacijo delovnega dne, ki ga zakon predvideva. Proti vsakemu pričakovanju je rudarska zveza zagrabila za ta zakonski člen in pod prisiskom Robert Cooka razveljavila vse pokrajinske sporazume. Ta sklep je del povod raznega vestem, da je stavka že izbruhnila. Na tem ni nobenega resnica. Zveza rudarjev (Miners Federation) je napovedala svojo sejo za prihodnji četrtek, ko bo ponovno sklepal o položaju. Med tem pa ostane v veljavni dosedanje stanje po revirjih. Vrhovno vodstvo Trade Unionov je sklical izredno sejo svetega občnega zbora da razmotriva o nastalem položaju. Nobenega dverni ni, da bodo voditelji Trade Unionov, med njimi Ben Tillett, Citrine, William Herbert, vplivali na končno rešitev. Tudi vlada sama se je resno pobrigala za ugodno rešitev konflikta. Rudarski minister Shurwell je sklical konferenco rudarskih delegatov in zastopnikov rudarskih podjetij. Obstaja upravičeno upanje, da bo konflikt rešen mirnim potom. Sicer pa v danem položaju tudi drugače biti ne more.

London, 29. nov. kk. Z ozirom na ogroženi položaj v premogovnikih je vlada brzojavno poklicala lastnike rudnikov in rudarje, da bi sklenili začasen dogovor v svrhu, da se prepreči v pondeljek ustavitev dela. Strokovna zveza rudarjev je prosila potem okrajne organizacije, naj sklenejo z čim najboljšimi pogoji pogodbo na podlagi 7% urnega delovnika, ki bi se lahko podaljševala od dneva do dneva.

Za Miklavž

se Vam najbolji izolača
reklama v dnevniku

Za Božič

SCODENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

„Evropa je na najboljšem potu da pogine“

Pariz, 29. nov. kk. V intervjuju v »Republike« o evropski federaciji zahteva Loucheur, da se morajo obenem začeti politična in gospodarska pogajanja, ker ne more obstojati nobena gospodarska antanta v politično zastupljeni atmosferi. Evropa je na najboljšem potu, da pogine. Brez Rusije ima Evropa nad 6 milijonov brezposelnih, torej 10 odstotkov vse razpoložljive delovne sile. Razen tega vlada v vseh državah, tudi v Franciji, prikrita brezposelnost v obliki kratkega delovnika. Treba je najprej

ustvariti medevropske, potem pa mednarodne produkcijeske kartele za vse važne predmete n. pr. žito, sladkor, premog itd., katerih blagodejno učinkovanje je videti najbolje v državnih kartelih. Versaillska mirovna pogodba predstavlja kljub svoji nepopolnosti najboljše, kar je bilo mogoče dosegeti I. 1919. Tudi pakt Društva narodov nudi možnost za mirne razgovore za revizijo, pred katerimi pa se mora razčistiti zastupljena atmosfera v Evropi.

Požar na „Do X“

London, 29. nov. kk. Nemško letalo »Do X«, ki bi imelo jutri iz Lisbone poleteti dalje v Cadix, se je danes popoldne v Lisboni vnelo. Požar je nastal radi kratkega stika v levem krilu, tako da je od tega krila ostalo samo še ogrodje. Ostali del je postal nepoškodovan.

Berlin, 29. nov. kk. Popravilo poškodovanega letala »Do X« se bo lahko izvršilo na kraju nešreč v dveh tednih. Letalo hoče svoj polet čez Ocean izvesti na vsak način.

Huda zima v Ameriki

Newyork, 29. nov. ž. Na zapadu USA voda huda zima, ki je zahtevala 50 žrtev. V Newyorku je bilo —8 stopinj Celzija, ki je najnižja temperatura v teku zadnjih tridesetih let.

Ponaredjeni sovjetski denar

Washington, 29. nov. ž. Po USA so se v slednjem času pojavile velike množine novčanic Sovjetske unije, ki so tako izvrstno ponarejene, da jih ni mogoče ločiti od pravih.

Od 1. decembra do Božiča

znižane cene pri nakupu čevljev:

otroški . . . od Din	18—	dalje
otroški . . . " "	40—	"
deklinski in fant . . . "	85—	"
moški . . . " "	135—	"
ženski . . . " "	125—	"
galosi . . . " "	40—	"
snežni čevlji . . . "	135—	"

Garantira se le prvovrstno bago, blago brez papirja, bago brez nadomestil, blago brez škodljivih primes!

Novost: Gojerji iz ruske juhte
Gojerji iz »Waterprof«

Din 300— garancije vsakemu za nepremočljivost!

Dosedaj je vsak kupec ostal zvest!

Detaľna predaja pri „POLLAKU“, Dunajska c. 23, dvorišče

Pred sestavo nove austrijske vlade

Dunaj, 29. nov. kk. Prijakuje se, da bo dr. Ender že jutri lahko predložil predsedniku Miklasu listo svojega kabinka. Nova vlada bo najbrže potem že v pondeljek imenovana in se bo v torek predstavila novemu parlamentu na prvi seji. Ni pa gotovo, ali bo že ta dan razvila svoj program, temveč je pričakovati, da bo podala programatično izjavo še v sredo. Dr. Ender je bil doslej deželnji glavar v Vorarlbergu, kjer se je posebno izkazal s svojo štedljivo upravo in s tem, da je preprečil, da politične huškarje niso prešle iz sosedne Tirolske v Vorarlberg.

Heimwehr v novem kabinketu ne bo zastopan. Prestol bo v desničarsko opozicijo. O njegovem poznejšem delovanju pa ni nujno znanega. Kot svojo prvo demonstracijo napoveduje, da danes, da bodo na prvo sejo narodnega sveta prišli v heimwehrovskih uniformah.

Dunaj, 29. nov. kk. Jutri dopolne ob sestavu nek krščanskih socialistov z vodstvom velenemske stranke. Dr. Ender je obljubil, da bo prišel na sestanek. Najprej se bo sestal z zveznim predsednikom Miklasom. Danes se je širila govorica, da bo kot šef vlade hotel sodelovati z blokom Heimwehra v vladni večni. Parlamentarni krogovi pa tega ne verujejo, da bi se heimwehrovski blok hotel udeležiti vlade. Smatra se skoro za gotovo, da bo Vauquin vstopil v novi kabinet kot vojni minister.

Izjava turškega zunanjega ministra

Trst, 29. nov. kk. Tevfik Ružli je bil danes zastopnikom listov izjavo, v kateri navaja: Pravilno nameravana pogodba troveze se je prehitela s tem, da so posamezno sklenjene pogodbe po vsebinu dejansko identične. Gledate grške pogodbe je izjavil, da smatra, da ta pogodba pač zasluži, da se natančno prouči. Gotovo ni ta pogodba popolna, vendar pa kaže zaradi svoje gibčnosti priporočljiva pola tudi za rešitev drugih važnih problemov. V zunanjosti politiki Turčije ni nobenih tajnosti. Vsi dogovori so bili objavljeni. Turčija ne spada med one, ki poznajo v politiki samo prijateljstvo ali sovraštvo, temveč Turčija smatra, da je sredina pot, na kateri se vidi in uspeha. Zagotovil je, da Turčija v nobenem primeru ne bo šla na pustolovska pota. Sklenjene pogodbe so v glavnem pogodbe neutralnosti. Posebno pa bi bila Turčija hvaležna, če bi se priznalo, da smo kot evropska država zvezani z usodo Evrope. Turčija hoče v miru živeti